

Azərbaycan Respublikası
Mərkəzi Bankının İdarə Heyətinin
"07" mart 2024-cü il tarixli
qərarı ilə təsdiq edilmişdir
Protokol № 11

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MƏRKƏZİ BANKININ
KREDİT TƏŞKİLATLARININ FƏALİYYƏTİNƏ NƏZARƏT DEPARTAMENTİ
HAQQINDA

Ə S A S N A M Ə

1. ÜMUMİ MÜDDƏALAR

1.1. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının Kredit təşkilatlarının fəaliyyətinə nəzarət departamenti (bundan sonra - Departament) Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının (bundan sonra - Mərkəzi Bank) mərkəzi aparatının struktur bölməsidir.

1.2. Departament öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını, "Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı haqqında", "Banklar haqqında", "Bank olmayan kredit təşkilatları haqqında", "Poçt haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarını, Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan digər normativ hüquqi aktlarını, Mərkəzi Bankın normativ xarakterli aktlarını, İdarə Heyətinin və daxili komitələrin qərarlarını, Mərkəzi Bank üzrə əmrləri, sərəncamları və bu Əsasnaməni rəhbər tutur.

1.3. Departament bu Əsasnamə ilə müəyyən olunmuş funksiyaların yerinə yetirilməsi prosesində Mərkəzi Bankın digər struktur bölmələri və qurumları ilə fəaliyyətini əlaqələndirir.

2. DEPARTAMENTİN FƏALİYYƏTİNİN ƏSAS MƏQSƏDİ

Departamentin fəaliyyətinin əsas məqsədi kredit təşkilatlarının, valyuta mübadiləsi fəaliyyətinə lisenziya almış şəxslərin, poçt rabitəsinin milli operatorunun və kredit bürolarının fəaliyyətinə effektiv nəzarətin həyata keçirilməsi vasitəsilə müvafiq təşkilatların sabitliyini, bank əmanətçilərinin, digər kreditorların və aidiyyəti maliyyə xidmətləri istehlakçılarının hüquqlarının qorunmasını təmin etməkdir.

3. DEPARTAMENTİN ƏSAS FUNKSİYALARI

Departamentin əsas funksiyaları aşağıdakılardır:

3.1. bank nəzarəti üzrə Mərkəzi Bankın strateji hədəflərinə və makroprudensial siyasətinə uyğun olaraq risk əsaslı bank nəzarətinin həyata keçirilməsi;

3.2. operativ və dövri məlumatlar əsasında təhlillər aparılması və kredit təşkilatlarının risk profilinin müəyyən edilməsi;

3.3. səlahiyyətlərinə aid digər nəzarət subyektlərinin fəaliyyətinə nəzarətin həyata keçirilməsi;

3.4. müvafiq nəzarət subyektləri tərəfindən valyuta qanunvericiliyinə əməl edilməsinə nəzarət edilməsi;

3.5. qanunvericiliyə uyğun olaraq müvafiq sahədə lisenziya və icazə sisteminin təmin edilməsi;

3.6. kredit təşkilatlarında bazar davranışlarına nəzarət edilməsi;

3.7. fəaliyyət istiqamətləri üzrə Mərkəzi Bankın informasiya, analitik və hesabat materiallarının hazırlanmasında iştirak edilməsi, bank statistikasına hesabatlığına dair təkliflərin verilməsi;

3.8. səlahiyyətlərinə aid məsələlərlə bağlı Pul siyasəti və maliyyə sabitliyi komitəsində müzakirə üçün müvafiq təhlillərin aparılması;

3.9. aidiyyəti struktur bölmələr tərəfindən makroiqtisadi və maliyyə sabitliyi istiqamətində təhlillərin aparılması məqsədi ilə onlara müvafiq sahələr üzrə informasiya dəstəyinin göstərilməsi;

3.10. kredit təşkilatlarının, habelə səlahiyyətlərinə aid digər nəzarət subyektlərinin fəaliyyətinin tənzimlənməsi və nəzarəti, habelə valyuta nəzarəti üzrə hüquqi və metodoloji bazanın hazırlanması və təkmilləşdirilməsi prosesində iştirak edərək aidiyyəti üzrə rəy və təkliflərin verilməsi;

3.11. səlahiyyətləri çərçivəsində dövlət orqanları (qurumları), bank ictimaiyyəti, xarici ölkələrin bank nəzarəti orqanları və beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq çərçivəsində rəhbərliyin tapşırığı ilə Mərkəzi Bankın təmsil edilməsi;

3.12. Departamentin büdcə layihəsinin hazırlanması və icrasının təmin edilməsi;

3.13. Departamentə aidiyyəti üzrə daxil olan müraciətlərə baxılması, məktub və sorğulara cavabların hazırlanması;

3.14. rəhbərliyin tapşırığı ilə Departamentin fəaliyyət istiqamətləri üzrə digər işlərin yerinə yetirilməsi.

4. DEPARTAMENTİN TƏŞKİLATİ STRUKTURU VƏ İDARƏ OLUNMASI

4.1. Departamentin təşkilati strukturu aşağıdakı şöbələrdən və bölmədən ibarətdir:

4.1.1. 1-ci nəzarət şöbəsi;

4.1.2. 2-ci nəzarət şöbəsi;

4.1.3. 3-cü nəzarət şöbəsi;

4.1.4. 4-cü nəzarət şöbəsi;

4.1.5. Lisenziyalaşdırma bölməsi;

4.1.6. Kredit təşkilatlarında bazar davranışlarına nəzarət şöbəsi.

4.2. Departamentə direktor rəhbərlik edir. Departament direktoru işdə olmadıqda onun səlahiyyətlərini direktor müavini (olduqda) həyata keçirir, bu şərtlə ki, rəhbərlik tərəfindən direktor vəzifəsinin icrası şöbə rəislərindən birinə və ya digər şəxsə həvalə edilməsin.

4.3. Departamentin nomenklatur vəzifəli şəxsləri Mərkəzi Bankın İdarə Heyəti tərəfindən və ya İdarə Heyətinin müəyyən etdiyi qaydada vəzifəyə təyin və vəzifədən azad olunurlar.

5. DEPARTAMENTİN İŞİNİN TƏŞKİLİ

5.1. Departamentin əsas funksiyaları bu Əsasnamə ilə müəyyən edilmiş fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq Departamentin tərkibinə daxil olan şöbələr vasitəsilə həyata keçirilir.

5.2. 1-ci, 2-ci və 3-cü nəzarət şöbələri banklar üzrə aidiyyəti qaydada müəyyən edilmiş kurasıya bölgüsünə uyğun olaraq:

5.2.1. banklardan və xarici bankların yerli filiallarından (bundan sonra – banklar) hesabat və nəzarətlə bağlı mənbəyi məlum olan digər məlumatları toplayır və təhlil edir;

5.2.2. təqdim olunmuş hesabatlar və digər nəzarət məlumatları əsasında bank qanunvericiliyinin tələblərinə riayət etməsinə nəzarət edir, nəticəsi üzrə hesabatlar hazırlayır və rəhbərliyə təqdim edir;

5.2.3. qanunvericiliyə uyğun olaraq banklara icrası məcburi olan göstərişlərin verilməsinə dair təklif hazırlayır;

5.2.4. qanunvericiliyə uyğun olaraq banklarda yoxlamalar və/və ya digər nəzarət tədbirlərini həyata keçirir;

5.2.5. aparılmış yoxlama, habelə təhlil və risk qiymətləndirmələrinin nəticələri əsasında bankların risk profilini müəyyən edir, onların fəaliyyətində risklərin araşdırılmasına və maliyyə sabitliyinin təminatına istiqamətlənən müvafiq tədbirlər həyata keçirir, o cümlədən banklara və bank inzibatçılarna qarşı təsir, təshih tədbirləri və sanksiyaların tətbiqi ilə bağlı təklif verir;

5.2.6. tətbiq olunmuş təsir, təshih tədbirləri və sanksiyaların müvəqqəti və ya tam dayandırılması barədə banklardan daxil olmuş vəsatətlərə dair rəy hazırlayır;

5.2.7. bankların audit rəyi və kənar audit hesabatlarını təhlil edir, zəruri hallarda təhlil nəticələrini banklar və audit şirkətlərinin nümayəndələri ilə müzakirə edir;

5.2.8. səlahiyyətlərinə aid məsələlərlə bağlı Pul siyasəti və maliyyə sabitliyi komitəsində müzakirə üçün müvafiq təhlillər aparır;

5.2.9. banklarda cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi və ya hədəfli maliyyə sanksiyaları haqqında qanunvericiliyin tələblərinə əməl edilməməsi ilə bağlı hallar aşkar etdikdə, bu barədə aidiyyəti struktur bölməyə məlumat verir;

5.2.10. aidiyyəti struktur bölmələr tərəfindən makroiqtisadi və maliyyə sabitliyi istiqamətində təhlillərin aparılması məqsədi ilə onlara bank sistemi ilə bağlı informasiya dəstəyi göstərir;

5.2.11. zəruri hallarda, prudensial normativlərin və tələblərin təkmilləşdirilməsi, habelə banklar tərəfindən Mərkəzi Banka təqdim olunan hesabatların cari bank nəzarətinin məqsədləri baxımından optimallaşdırılması ilə bağlı təkliflər hazırlayır;

5.2.12. Mərkəzi Bankın fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq müvafiq hüquqi aktlara və metodoloji sənədlərə aidiyyəti üzrə rəy və təkliflər verir;

5.2.13. bank nəzarəti üzrə istifadə edilən informasiya sistemlərinin fəaliyyətini təmin edir və inzibatçılığını həyata keçirir, nəzarət alətlərinin tələblərinə uyğunlaşdırılması, informasiya sistemlərinin təkmilləşdirilməsi üzrə təkliflər verir, müvafiq texniki tapşırıqlar hazırlayır;

5.2.14. səlahiyyəti daxilində banklarda müvəqqəti inzibatçılıq tədbirlərində iştirak edir, habelə rezolyusiya və bankların öhdəliklərinin könüllü restrukturizasiyası ilə bağlı qanunvericlikdən irəli gələn tədbirlərin həyata keçirilməsini təmin edir;

5.2.15. səlahiyyətləri daxilində bank fəaliyyəti məsələləri ilə bağlı dövlət orqanları (qurumları) ilə, habelə xarici ölkələrin bank nəzarəti orqanlarının əməkdaşları ilə qarşılıqlı fəaliyyət göstərir;

5.2.16. rəhbərliyin tapşırığı ilə Mərkəzi Bankın rəhbərliyi və struktur bölmələri üçün arayışlar və materiallar hazırlayır;

5.2.17. səlahiyyətlərinə aid məsələlərlə bağlı Departamentə daxil olan müraciətlərə baxır, sorğu və məktublara cavablar hazırlayır;

5.2.18. rəhbərliyin tapşırıqlarına uyğun olaraq fəaliyyət istiqamətləri üzrə digər işləri yerinə yetirir.

5.3. 4-cü nəzarət şöbəsi:

5.3.1. bu Əsasnamənin 5.2-ci bəndində nəzərdə tutulmuş aidiyyəti vəzifələri bank olmayan kredit təşkilatları (o cümlədən, kredit ittifaqları (kredit kooperativləri)), valyuta mübadiləsi fəaliyyətinə lisenziya almış şəxslər, poçt rabitəsinin milli operatoru və kredit bürolarına münasibətdə həyata keçirir;

5.3.2. səlahiyyətinə aid məsələlər üzrə arayışlar və materiallar hazırlayır;

5.3.3. şöbəyə daxil olan müraciətlərə baxır, məktub və sorğulara cavablar hazırlayır;

5.3.4. rəhbərliyin tapşırıqlarına uyğun olaraq fəaliyyət istiqamətləri üzrə digər işləri yerinə yetirir.

5.4. Lisenziyalaşdırma bölməsi:

5.4.1. Departamentin səlahiyyətinə aid nəzarət subyektlərinin fəaliyyətinin həyata keçirilməsi ilə bağlı lisenziya və icazələrin alınması üçün təqdim olunan sənədlərin uçotunu aparır, ekspertizasını həyata keçirir və lisenziya və icazələrin verilməsi ilə əlaqədar müvafiq tədbirlər görür;

5.4.2. müvafiq nəzarət subyektlərinə Mərkəzi Bank tərəfindən verilmiş lisenziya və icazələrin qüvvəsinin dayandırılması və ləğv edilməsi ilə bağlı zəruri tədbirlər görür;

5.4.3. nəzarət subyektlərinin inzibatçılarının və rəhbər vəzifə tutan digər şəxslərin təyinatı ilə bağlı müraciətlərə baxır və onların, habelə verilmiş lisenziya və icazələrin, o cümlədən onların filial və nümayəndəliklərinin ictimaiyyət üçün açıq olan reyestrini aparır;

5.4.4. bankların nizamnamələrində edilən dəyişikliklərə razılıq verilməsi üçün təqdim edilən layihələrin ekspertizasını həyata keçirir;

5.4.5. kredit təşkilatları üzrə qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş müsahibə və attestasiya proseslərini təşkil edir;

5.4.6. qanunvericiliyə uyğun olaraq mühüm iştirak payının əldə edilməsi ilə bağlı müraciətlərə baxır, habelə mühüm iştirak payının əldə edilməsinə yönəldilən vəsaitin mənbəyi haqqında sənədləri yoxlayır və aidiyyəti struktur bölmələrdən rəy alır;

5.4.7. qanunvericiliyə əsasən tələb olunan şəxslərin vətəndaş qüsursuzluğuna dair məlumatlarını yoxlayır;

5.4.8. səlahiyyətinə aid məsələlər üzrə arayışlar və materiallar hazırlayır;

5.4.9. bölməyə daxil olan müraciətlərə baxır, məktub və sorğulara cavablar hazırlayır;

5.4.10. rəhbərliyin tapşırıqlarına uyğun olaraq fəaliyyət istiqamətləri üzrə digər işləri yerinə yetirir.

5.5. Kredit təşkilatlarında bazar davranışlarına nəzarət şöbəsi:

5.5.1. Departamentin səlahiyyətinə aid nəzarət subyektləri tərəfindən ədalətli rəftarın təmin edilməsi məqsədilə aşağıdakıları həyata keçirir:

5.5.1.1. müqavilələrin qanunvericiliyə uyğun olaraq bağlanılmasına nəzarət edir;

5.5.1.2. təqdim olunan məhsullar barədə məlumatların tam və düzgün formada təqdim olunmasına nəzarət edir;

5.5.1.3. müvafiq nəzarət subyektləri tərəfindən xidmətlərin əlçatanlığının təmin olunmasına nəzarət edir;

5.5.2. təbliğat işlərinin (reklam və təşviqat) qanunvericiliyin tələblərinə uyğunluğunu təhlil edir;

5.5.3. Departament tərəfindən nəzarət subyektlərində aparılan yoxlamalarda fəaliyyət istiqamətləri üzrə iştirak edir;

5.5.4. bazar davranışı üzrə müvafiq qanunvericiliyin tələblərinin pozulmasına görə qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş tədbirlərin görülməsi üzrə təklif verir və müvafiq tədbirlərin icrasına nəzarət edir;

5.5.5. bazar davranışları çərçivəsində cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi və hədəfli maliyyə sanksiyaları haqqında qanunvericiliyin tələblərinə əməl edilməməsi ilə bağlı hallar aşkar etdikdə bu barədə aidiyyəti struktur bölməyə məlumat verir;

5.5.6. bazar davranışları istiqamətində qanunvericiliyin tələblərinin icrası üzrə nəzarətin optimallaşdırılması baxımından qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı təkliflər verir;

5.5.7. rəhbərliyin tapşırıqlarına uyğun olaraq fəaliyyət istiqamətləri üzrə digər işləri yerinə yetirir.

6. YEKUN MÜDDƏALAR

6.1. Bu Əsasnamə təsdiq edildiyi gündən qüvvəyə minir.

6.2. Bu Əsasnamə qüvvəyə mindiyi gündən Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin 23 oktyabr 2020-ci il tarixli qərarı (protokol № 48) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının Kredit təşkilatlarının fəaliyyətinə nəzarət departamenti haqqında Əsasnamə" ləğv edilir.

Mərkəzi Bankın sədri

Taleh Kazımov